

ספר
דף על הדף
על מסכת סוכה

פרק ראשון

דף ב' ע"א

במשנה: סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה.

גבי סוכה וכן לגבי קורה בעי שיהיה שלטא בי' עינא, ולכן למעלה מכ' אמה פסולה. ויש לבאר לפי"ז מה שהביא רש"י (במדבר ט, יט) מחז"ל: שנינו במלאכת המשכן, כיון שהיו ישראל נוסעים היה עמוד הענן מתקפל ונמשך על גבי בני יהודה כמין קורה וכו', כיון שהיו ישראל חונים עמוד הענן מתמר ועולה ונמשך על גבי בני יהודה כמין סוכה וכו'. ולכאורה יש להבין למה נוקט והמשיל את עמוד הענן דוקא כמין קורה או כמין סוכה.

ואפשר להסביר, שכן בקורה שהיא במבוי וכן בסוכה, יש הדין של עשרים אמה. והטעם משום ששלטא בה עינא. והתורה באה ללמדנו כי בני ישראל בכל מהלכם במדבר ראו בחוש שה' מוליכם ומשגיח עליהם. ולפיכך פותחת מסכת עירובין בקורה שלמעלה מכ', וגם מסכת סוכה מתחילה בדין שסוכה שהיא למעלה מכ' אמה לא שלטא ביה עינא.

ואפשר שנרמז במה שכתוב (במדבר י"ד, י"ד) "אשר עין בעין נראה אתה ה'" - עין בעין נראה, ששלטא ביה עינא.

ושולטת בנו עינו של הקב"ה ומגינה עלינו, ואם תשאל איך ראוי כלל ישראל לזה, לזה אמר: "ועננך עומד עליהם" - שהיה למטה מכ' אמה דשלטא ביה עינא, או כמין קורה או כמין סוכה. והיינו שכלל ישראל ראו את השכינה. ועי"ז זכו להגנתה.

(ולוי אמר)

★★

במשנה: ושחמתה מרובה מצלתה.

פירש"י המועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו וכו'.

החכמת שלמה (סי' תרל"א) תמה דאיך שייך בזה ביטול והא קי"ל בכל דוכתא דאיך ביטול בדבר הניכר.

ובתב החכמת שלמה דהא דקי"ל דאיך ביטול בניכר האיסור הוא רק כשאנו באים לאכול או להשתמש במיעוט עצמו דאם המיעוט ניכר א"א לתת עליו דינו של הרוב, אבל כאן בסוכה אין אנו באין להשתמש במיעוט עצמו אלא בחלל סוכה שמתחת הסכך, בזה שפיר י"ל דקריאת שם של אותה חלל נקבע לפי הרוב, ואע"ג דהמיעוט אינו מסוכך, מ"מ איכא שם סוכה בחלל הסוכה, אפי' תחת המיעוט שאינו מסוכך, דהמיעוט בטל ברוב. וזה כוונת רש"י שהסיק דע"ש הסכך